

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehabilitering-Habilitering-
Försäkringsmedicin...
Marie Brantestad

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-09-30

HSN 2021-1410

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har inbjudit Region Stockholm att yttra sig över betänkandet stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Stärkt rätt till personlig assistans SOU 2021:37

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till Socialdepartementet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm har erbjudits möjlighet att till Socialdepartementet lämna yttrande över betänkande Stärkt rätt till personlig assistans Ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser.

Överväganden

Betänkandet presenterar förslag som syftar till att stärka den personliga assistansen för barn samt ge assistansanvändare förstärkt stöd vid behov av sjukvårdande insatser. Betänkandet vill även stärka rätten till personlig assistans för vissa hjälpbehov som är av stor betydelse för möjligheten att delta i samhällslivet och leva sitt liv på samma villkor som andra. Förslagen

avser att öka kontinuiteten och förutsägbarheten inom personlig assistans och assistansersättning

Region Stockholm bedömer att utredningen i stort innebär positiva förändringar för den enskilde och minskar risken för att personer i behov av hjälp ska falla utanför. Region Stockholm önskar dock förtydliganden kring hälso- och sjukvårdens roll i vissa avseenden.

Utredningen uppmärksammar brister rörande egenvård och egenvård som den enskilde behöver få hjälp att utföra av någon som gör detta inom ramen för sin yrkesutövning. För att komma till rätta med bristerna presenterar utredningen tre delar.

Den första delen syftar till förstärkt trygghet för den enskilde när hjälp med egenvård ges av någon som gör detta inom ramen för sin yrkesutövning. Det föreslås att en egenvårdslag införs som reglerar hälso- och sjukvårdens ansvar för exempelvis samverkan, planering, instruktioner och uppföljning. Region Stockholm ser det som viktigt att bristerna uppmärksammas och att det i dagsläget finns ett behov av att gränsdragningar och ansvar i roller och uppgifter tydliggörs. Region Stockholm bedömer att det är en positiv förändring som föreslås som säkrar patientsäkerheten. Det kommer dock att få konsekvenser för hälso- och sjukvården och det kommer att krävas tydliggöranden kring ansvarsfördelning. Region Stockholm ser att det kommer att innebära att krav på intygsskrivande kommer att öka för hälso- och sjukvården och ser att det finns ett behov av att detta regleras vad gäller ersättningar, intygsansvar och ytterligare förtydliganden. Region Stockholm bedömer att det saknas regleringar kring intygsutfärdande och att detta behöver förtydligas vid införandet av en ny lag.

Den andra delen syftar till att hälso- och sjukvården ska ta större hänsyn till livsvillkoren när vård ska ges till personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. Utredningen föreslår att detta ska göras genom införande av en bestämmelse i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som anger att det, när hälso- och sjukvård ska ges till personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar, särskilt ska övervägas om vård- och behandlingsinsatserna kan ges på ett sätt som i högre utsträckning möjliggör för den enskilde att leva och delta i samhällslivet på samma villkor som andra. Region Stockholm ser det som ett positivt tillägg, men det kommer att krävas ytterligare analyser för att bedöma hur det påverkar hälso- och sjukvården, främst i en implementeringsfas.

Den tredje och sista delen syftar till att personer i målgruppen som har behov av sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen ska kunna få ett sammanhållet stöd för det som hen behöver hjälp med i sin vardag. Det föreslås att det ska bli möjligt att beakta behov av sjukvårdande insatser

enligt hälso- och sjukvårdslagen vid bedömningen av om rätt till personlig assistans eller assistansersättning föreligger. En förutsättning ska enligt förslaget vara att det finns en överenskommelse mellan sjukvårdshuvudmannen och den enskildes anordnare av personlig assistans om utförande av de sjukvårdande insatserna. Förslaget innebär bland annat ändringar i LSS och i socialförsäkringsbalken. Region Stockholm ser att det kan finnas flera sjukvårdsenheter kopplade till den enskilde och att det kan försvåra vem som förväntas ingå i överenskommelsen med anordnare av personlig assistans. Region Stockholm ser ett stort behov av att förtydliganden kring vad som avses med överenskommelsen och hur dessa ska utformas. I region Stockholm verkar både privat och regionstyrda hälso- och sjukvårdsaktörer, det bedöms som viktigt att det tydliggörs vilket mandat de olika aktörerna har att ingå överenskommelser med anordnare av personlig assistans.

Vidare uppmärksammar utredningen behovet av att utveckla nya grundläggande behov. Enligt utredningen har utveckling av rättspraxis avseende det grundläggande behovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade* lett till att stödinsatser i form av motivering och vägledning för att klara av att genomföra vissa saker, eller särskilt stöd för att förebygga ett beteende som kan vara riskfyllt, i lägre utsträckning kan beaktas som sådana grundläggande behov som grundar rätt till personlig assistans. Utredningen bedömer att det är nödvändigt att utöka möjligheten till personlig assistans.

Utredningens förslag avseende nya grundläggande behov består av fyra delar. Utredningen föreslår därför att det grundläggande behovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade* upphävs. Den andra delen av förslaget är att det i 9 a § lag (1993:387) om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska regleras att behov av kvalificerat motiverande eller vägledande stöd som är en förutsättning för att den enskilde ska klara de grundläggande behoven ska beaktas som en del i det grundläggande behov som det avser att tillgodose. Den tredje delen är att införa ett nytt grundläggande behov; kontinuerligt stöd som den enskilde till följd av sitt funktionshinder behöver för att förebygga att hen fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom. Den fjärde delen avser införandet av ytterligare ett nytt grundläggande behov; kontinuerligt stöd som föranleds av varaktig eller långvarig medicinsk problematik där uteblivet stöd utgör en allvarlig risk för liv och hälsa. Detta stödbehov omfattar både praktiska åtgärder. Region Stockholm bedömer att delarna i förslaget är en positiv utveckling och att det förbättrar för den enskildes möjligheter att förebygga både kort och långsiktiga problem på individnivå. Att inkludera risk för skada i de grundläggande behoven torde underlätta bedömningen av rätt till assistans och möjliggöra att fler ges möjligheten att delta i samhällslivet och leva sitt liv på samma villkor som

andra. Region Stockholm önskar ett förtydligande kring bedömningen av de grundläggande behov och om det är hälso- och sjukvården som ska göra det. Om bedömningen ska göras av hälso- och sjukvården behöver det regleras hur bedömningarna ska dokumenteras. Är det ett intyg som ska utfärdas bedömer Region Stockholm att det krävs tydliga riktlinjer kring hur intygen ska utformas och av vem de ska utfärdas.

Utredningen föreslår stärkt rätt till assistans för barn, region Stockholm ser förslaget som positivt och att det utökar möjligheterna till jämlika bedömning och större möjlighet för barn att leva sitt liv på samma villkor som andra barn.

Utredningen uppger att förslagen om stärkt rätt till personlig assistans ger ökade offentliga kostnader om 2,7 miljarder kronor.

Regionerna bedöms återta kostnader för sjukvård om cirka 170 miljoner kronor. Förslaget innebär att kostnader för vissa sjukvårdande insatser omfördelas så att sjukvårdshuvudmannen återfår kostnaderna som i dag bärs av stat eller kommun genom assistansersättning eller personlig assistans enligt LSS. Region Stockholm bedömer att det kommer att innebära resurskrävande arbete för hälso- och sjukvården. Ytterligare arbetsuppgifter i form av exempelvis bedömning, intygsutfärdande och utbildning av assistenter innebär en administration som bör tas med i beaktande vid uppskattning av kostnader. För att minska risken för osäkerhet och extraarbete krävs tydliga regleringar av hälso- och sjukvårdens ansvar.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen uppger att förslagen om stärkt rätt till personlig assistans ger ökade offentliga kostnader om 2,7 miljarder kronor.

Regionerna bedöms återta kostnader för sjukvård om cirka 170 miljoner kronor. Vilka faktiska kostnader det kommer att innebära för region Stockholm kräver ytterligare analyser.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Då utredningen syftar till att stärka rätten till personlig assistans och förstärkt stöd vid sjukvårdande insatser bedöms den ha positiva effekter för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Utredning har som mål ett att stärka rätten till personlig assistans för vissa hjälpbehov som är av stor betydelse för möjligheten att delta i samhällslivet

och leva sitt liv på samma villkor som andra. Det bedöms ha positiva effekter för en jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Förslagen bedöms få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser

Förslagen i utredningen innebär i viss utsträckning en ökad administration för vårdgivarna då ytterligare uppgifter tillfaller hälso- och sjukvården. I tjänsteutlåtandet beskriver region Stockholm en eftersträvan att förtydliga hälso- och sjukvårdens roller och ansvar samt regleringar kring intygsutfärdande. Tydligare beskrivningar och riktlinjer bedöms minska risken för administrativa börda för vårdgivarna.

Johan Bratt
Tf. hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Johan Bratt, 2021-09-30

§ 315**Yttrande över remiss - Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)**

HSN 2021-1410

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har inbjudit Region Stockholm att yttra sig över betänkandet stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Yrkande

Ordförande Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande Anna Starbrink (L) ställer proposition på eget yrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt det.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till Socialdepartementet.

Paragrafen är justerad**Expedieras till**

Akten